

C-80/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. február 8.

A kérdést előterjesztő bíróság:Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Varsó
belvárosi kerületi bíróság, Lengyelország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2020. október 27.

Felperesek:

E. K.

S. K.

Alperes:

D. B. P.

Az alapeljárás tárgya

A felperesek svájci frankban (CHF) nyilvántartott jelzáloghitel-szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek alkalmazására tekintettel, hiteltörlesztés keretében tőke- és kamattörlesztési részletek jogcímén fizetett összegeket érintő jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatban az alperes törvényes késedelmi kamatokkal növelt pénzösszeg fizetésére kötelezését kérték. A fogyasztónak minősülő felperesek a hitelszerződés feltételeinek a hitel és a törlesztőrészletek összegének az alperes bank által rögzített devizaárfolyamok alapján történő átváltására vonatkozó, velük egyedileg meg nem tárgyalt rendelkezéseit vitatják.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az uniós jog, különösen a 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmezése; EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a Törvényszék nem a teljes szerződési feltételt nyilvánítja tisztességtelennek, hanem csak azt a részét, amely a feltételt tisztességtelenné teszi, aminek következtében a feltétel részben érvényes marad?

2. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a bíróság egy olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítását követően, amely nélkül a szerződés nem maradhatna fenn, a felek akaratnyilatkozatának értelmezésével a fogyasztóra számára előnyös szerződés érvénytelenségének megakadályozása érdekében módosíthatja a szerződés fennmaradó részét?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv: a huszonegyedik és a huszonnegyedik preambulumbekkezdés, a 6. cikk (1) bekezdése és a 7. cikk (1) és (2) bekezdése

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (a polgári törvénykönyvről szóló, 1964. április 23-i törvény) (Dz.U., 16. szám, 93. tétel és későbbi módosításai), a továbbiakban: k.c.

Fogyasztónak az a természetes személy minősül, aki vállalkozóval üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén kívül eső jogügyletet köt (22¹. cikk).

1. § A jogszabályba ütköző vagy a jogszabályi cél kijátszására irányuló jogügylet érvénytelen, kivéve, ha a vonatkozó rendelkezés más jogkövetkezményre utal, különösen arra, hogy a jogügylet érvénytelen rendelkezései helyébe megfelelő törvényi rendelkezések lépnek. 2. § Érvénytelen a társadalmi együttélés szabályaival ellentétes jogügylet. 3. § Ha a jogügylet csak részben érvénytelen, az ügylet fennmaradó része érvényes marad, kivéve, ha a körülményekből az tűnik ki, hogy az érvénytelen rendelkezések nélkül az ügylet nem jött volna létre (58. cikk).

1. § Az akaratnyilvánítást a társadalmi együttélési elveknek és a szokásoknak megfelelően kell értelmezni, figyelembe véve azokat a körülményeket, amelyek

között azt kifejezték. 2. § A szerződésekben elsősorban a felek egybehangzó szándékát és a szerződés célját kell vizsgálni, nem pedig a szerződés szövegének szó szerinti jelentésére hagyatkozni (65. cikk).

1. § A fogyasztói szerződés egyedileg meg nem tárgyalt rendelkezései nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, ha azok a fogyasztó jogait és kötelezettségeit a jó erkölcsbe ütköző és a fogyasztó érdekeit súlyosan sértő módon állapítják meg (jogellenes szerződési feltételek). Ez nem vonatkozik a felek főszolgáltatásaira – különösen az árra vagy a díjazásra – vonatkozó rendelkezésekre, ha azok egyértelműen vannak megfogalmazva. 2. § Ha az 1. § alapján a szerződés valamely rendelkezése nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, a szerződés többi része továbbra is köti a feleket. 3. § Egyedileg meg nem tárgyaltak minősülnek azok a szerződéses rendelkezések, amelyek tartalmára a fogyasztó nem volt tényleges befolyással. Ez különösen olyan szerződéses rendelkezésekre vonatkozik, amelyek a másik szerződő fél által a fogyasztónak javasolt szerződésmintából származnak. 4. § Annak bizonyítása, hogy valamely rendelkezést egyedileg megtárgyaltak, az erre hivatkozó felet terheli (385¹. cikk).

A szerződéses rendelkezések jóerkölcsnek való megfelelését a szerződés megkötésének időpontjában kell vizsgálni, figyelembe véve a szerződés tartalmát, megkötésének körülményeit, valamint a vizsgálat tárgyát képező rendelkezéseket magában foglaló szerződéshez kapcsolódó szerződéseket (385². cikk).

Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles az előnyt természetben visszaszolgáltatni, ha ez nem lehetséges, annak értékét kell megtéríteni (405. cikk).

1. § Az előző cikkek rendelkezései különösen a jogalap nélküli szolgáltatásra alkalmazandóak. 2. § Jogalap nélküli a szolgáltatás, ha az azt teljesítő személy arra egyáltalán, vagy azon személy tekintetében nem volt köteles, akinek a részére teljesített, vagy ha nyújtásának oka megszűnt, vagy ha a szolgáltatással elérni kívánt célt nem érték el, vagy a szolgáltatási kötelezettséget keletkeztető jogügylet érvénytelen volt, és a szolgáltatást követően sem lett érvényes (410. cikk).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (a bankokról szóló, 1997. szeptember 29-i törvény) (Dz.U., 140. szám, 939. tétel és későbbi módosításai), a továbbiakban: pr.bank.

A kölcsönszerződés alapján a bank kötelezettséget vállal arra, hogy a szerződésben meghatározott időtartamra az adós rendelkezésére bocsátja a pénzeszközök megállapított célhoz kötött összegét, az adós pedig vállalja, hogy ezt az összeget a szerződésben meghatározott feltételek szerint használja fel, a felhasznált kölcsön kamatokkal növelt összegét megszabott határidőkön belül visszafizeti, és a nyújtott kölcsön után jutalékot fizet.

A kölcsönszerződést írásba kell megkötni, és különösen a következőket kell tartalmaznia: 1) szerződő felek neve, 2) a kölcsön összege és pénzneme, 3) a

kölcsön célja, 4) a kölcsön visszafizetésének módja és határidői, 5) a kölcsön kamatának mértéke és a kamat módosításának feltételei, 6) a kölcsön törlesztése biztosításának módjai, 7) a banknak a kölcsön felhasználásának és törlesztésének ellenőrzésével kapcsolatos jogosultságai, 8) a pénznek az adós rendelkezésére bocsátásának határidői és módjai, 9) a jutalék összege, amennyiben a szerződés arról rendelkezik, 10) a szerződés módosításának és megszüntetésének feltételei (a 69. cikk 2. bekezdésének 2008. július 8-án hatályos változata).

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

A felperesek 2008. július 8-án 360 hónapos futamidejű, 103 260 CHF összegű, svájci frankban (CHF) nyilvántartott jelzáloghitel-szerződést kötöttek, amely hitelt egy összegben, 2008. október 8-án folyósították. A hitelkamat mértéke változó volt, és a hitelt egyenlő részletekben törlesztették.

A felperesek által elfogadott „Hitelfeltételek” szerint a hitelösszeget az adósnak PLN-ben, CHF-ben vagy más pénznemben kellett kifizetni. A hitelösszeg PLN-re történő átváltásához a CHF-nek – a banknak a „Deutsche Bank PBC S.A. devizában denominált lakáscélú és konszolidációs hitelekre vonatkozó átváltási árfolyam táblázatában” közzétett, a hitelösszeg vagy részlet folyósításának napján irányadó – vételi árfolyamát kellett alkalmaznia. A hitelt úgy kellett törleszteni, hogy a bank javára megterhelik az adós bankszámláját a CHF-ben esedékes törlesztőrészlet, CHF-ben kifejezett lejárt tartozás és egyéb banki követelésnek a CHF banknál irányadó, a „Deutsche Bank PBC S.A. [...] árfolyam táblázatában” közzétett vételi árfolyamának alkalmazásával átváltott, PLN-ben kifejezett összegével.

A 2018. július 6-án benyújtott keresetükkel a felperesek azt kérték, hogy kötelezzék az alperest 26 274,90 PLN összeg és törvényes késedelmi kamatai részükre történő megfizetésére. Követelésük alátámasztására különösen arra hivatkoztak, hogy az alperes bank a hitelszerződésben foglalt tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazása révén a 2008. július 17. és 2012. április 3. közötti időszakban a felperesektől jogalap nélkül vételezett be 24 705,30 PLN összeget. Az alperes a kereset elutasítását kérte, rámutatva, hogy a hitelszerződés nem érvénytelen, és nem tartalmaz tisztességtelen szerződési feltételeket sem.

A felperesek és a tanúk meghallgatásából kitűnik, hogy a hitelszerződés megkötésekor a felperesek nem folytattak gazdasági tevékenységet, és a 2006-os és a 2008-as évben 4 hitelszerződést kötöttek az alperes bankkal. A hitelezési eljárás során a felperesek távközlési eszközök segítségével tartottak kapcsolatot a bankkal, és csak egyetlen alkalommal keresték fel a bank fióktelepét. A hiteldokumentumok többségét (köztük a hitelkérelmet és a hitelszerződést) a felperesek meghatalmazottjai írták alá. A felperesek a hitelszerződés egyetlen feltételét sem tárgyalták meg a bankkal. A felperesek azt kérték a banktól, hogy a szerződéstervezetet a szerződés aláírását megelőzően e-mailben küldje meg, azonban e kérések válasz nélkül maradtak. Az eljárás során tájékoztatták a felpereseket annak következményeiről, ha a bíróság adott esetben megállapítja a

szerződés érvénytelenségét. A felperesek kijelentették, hogy értik a hitelszerződés érvénytelenségének jogi és pénzügyi következményeit, elfogadták azt és hozzájárulnak ahhoz, hogy a szerződést a bíróság érvénytelennek nyilvánítsa.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

A lengyel ítélkezési gyakorlatban uralkodó álláspont szerint az alperes bank által alkalmazott szerződési feltételek tisztességtelen feltételeket tartalmaznak, azonban e tisztességtelen feltételek csak az átváltási kikötések egy részére vonatkoznak, így azok érvénytelensége nem lehetetleníti el a szerződés teljesítését.

Úgy tűnik, hogy az eddigi nemzeti ítélkezési gyakorlatban képviselt megoldások szerinti javaslatok a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése fényében kétségeket ébresztenek. Amint arra a Bíróság rámutatott¹, a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a nemzeti bíróság számára lehetővé teszi, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének a megállapítása esetén az említett szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse. [...] Az említett 6. cikk (6) bekezdésének a szövegéből következik tehát, hogy a nemzeti bíróságok csak arra kötelesek, hogy a tisztességtelen feltétel alkalmazásától eltekintsenek annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, de nem jogosultak arra, hogy a feltétel tartalmát módosítsák. A szerződésnek ugyanis főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása jelentsen módosulást, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés jogilag ilyen módon fennmaradhat. [...] Ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú célt. E lehetőség ugyanis hozzájárulna annak a visszatartó erőnek a megszüntetéséhez, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztók vonatkozásában való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Pohotovost* ügyben hozott végzés 41. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák az említett feltételeket annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy az említett eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek. Ráadásul az említett ítéletben (69. pont) a Bíróság kifejezetten utalt Trstenjak főtanácsnok 2012. február 14-i indítványának 86–88. pontjára, amely a fenti kérdést közvetlenebbül és pontosabban tisztázta. A főtanácsnok felhívta a figyelmet az eladó vagy szolgáltató tisztességtelen feltételek alkalmazásából eredő kockázatának csökkentésére, mivel a feltételek jogszabályokkal összhangban lévő állapothoz való igazításán alapuló módosítás az eladó vagy szolgáltató számára elfogadható. A szerződés érvénytelenségét

¹ Lásd: 2012. június 14-i Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10.

előidézõ okok orvoslásának lehetõsége, valamint az eladó vagy szolgáltató által viselt kockázatok felmérhetõsége a jogalkotó által kiváltani kívántakkal ellentétes hatásokkal járhat, és a szerződés utólagos bírói módosításának lehetõsége nemcsak megszüntetné az irányelv 6. cikkébõl eredõ visszatartó hatást, hanem egyenesen ellenkezõ hatást váltana ki. A fenti álláspont a Bíróság számos más határozatában is kifejezésre jutott.²

A Bíróság mindazonáltal megengedett egy, a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének joghatását elõíró szabály alóli kivételt, rámutatva arra,³ hogy abban az esetben, ha az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés a tisztességtelen feltétel kihagyásával nem maradhat fenn, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetõvé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy azt a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítse. Ezt követõen a fenti álláspontot a Bíróság kiegészítette azzal, hogy az a lehetõség, hogy a tisztességtelen feltételt a belsõ jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítse, olyan esetekre korlátozódik, amelyekben a tisztességtelen feltétel megsemmisítése azzal a kötelezettséggel járna a bíróság számára, hogy a szerződést teljes egészében meg kellene semmisítenie, ami által a fogyasztót olyan következményeknek tenné ki, amelyekkel ez utóbbit büntetné.⁴ Ráadásul a 2012. június 14-i ítéletben a Bíróság kifejezetten kimondta, hogy a 6. cikk (1) bekezdése nem értelmezhetõ oly módon, hogy az lehetõvé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy a tisztességtelen feltétel tartalmát módosítsa ahelyett, hogy a fogyasztó vonatkozásában e feltétel alkalmazásától egyszerûen eltekintene, hanem e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás [...], amely a nemzeti bíróság számára lehetõvé teszi, hogy az említett szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse.⁵ Végezetül a Bíróság a 93/13 irányelv 6. és

² Lásd: 2010. november 16-i Pohotovost' végzés, C-76/10, 41. pont; 2015. június 11-i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria végzés, C-602/13, 33–37. pont; 2016. június 6-i Ibercaja Banco végzés, C-613/15, 36–38. pont; 2014. április 30-i Kásler ítélet, C-26/13, 77. és 79. pont; 2015. január 21-i Unicaja Banco i Caixabank ítélet, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13, 28., 31. és 32. pont; 2013. május 30-i Asbeek Brusse és de Man Garabito ítélet, C-488/11, 57. pont; 2016. április 21-i Radlinger ítélet, C-377/14, 97–100. pont; 2016. december 21-i Naranjo és Martínez ítélet, C-154/15 és C-307/15, 57. és 60. pont; 2017. január 26-i Banco Primus ítélet, C-421/14, 71. és 73. pont; 2018. május 31-i Sziber ítélet, C-483/16, 32. pont; 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Cortes ítélet, C-96/16 és C-94/17, 73. és 75. pont; 2018. szeptember 13-i Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, 41. pont; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, 51. pont; 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, 53., 54. és 63. pont; 2019. november 7-i NMBS-ítélet, C-349/18, C-350/18, C-351/18, 66–69. pont.

³ Lásd: 2014. április 30-i Kásler ítélet, C-26/1, 85. pont.

⁴ Lásd: 2015. június 11-i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria végzés, C-602/13, 38. pont; 2015. január 21-i Unicaja Banco és Caixabank ítélet, C-482/13, C-484/13, C-485/13 és C-487/13, 33. pont; 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Cortés ítélet, C-96/16 és C-94/17, 74. pont; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, 54. pont; 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, 37. és 59. pont.

⁵ Lásd: 2012. június 14-i Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, 71. és 73. pont.

7. cikkének jelentését meghatározva megállapította, hogy „azokkal ellentétes az, hogy egy jelzálog-fedezett kölcsönszerződés lejárat előtti megszüntetésére vonatkozó, tisztességtelennek minősített kikötést az annak tisztességtelenségét megalapozó elemek elhagyásával részlegesen fenntartanak, amennyiben azok elhagyása az említett kikötés tartalmának a lényegét érintő megváltoztatását eredményezi”.⁶

A bíróság részéről lényegi ellenvetést kelt az az álláspont, mely szerint a hitel folyósítására és visszafizetésére vonatkozó rendelkezések csak részben tisztességtelenek, és így hibás részük törlése lehetővé teszi a hitelszerződés fennmaradó részének akadálytalan teljesítését. Leginkább azon állásponttal kapcsolatban merülnek fel kétségek, miszerint azon rendelkezések közül, amelyek alapján a hitel a bank hozzájárulásával CHF-ben folyósítható és törleszhető, törölni kell a bank hozzájárulásának megszerzésére vonatkozó tisztességtelen feltételt, aminek eredményeképp a hitel feltétel nélkül folyósítható és törleszhető CHF-ben. Ezen álláspontnak megfelelően a szerződésben a hitel folyósítására és törlesztésére vonatkozó, a következő szöveggel szereplő szerződési feltételek: „A hitelösszeget az adós részére PNL-ben folyósítják. [...] A bank hozzájárulásával a hitel CHF-ben vagy más pénznemben is folyósítható” (a 2. § (2) bekezdése). „A hiteltörlesztésre úgy kerül sor, hogy az adós bankszámláját a bank javára megterhelik a CHF-ben esedékes törlesztőrészlet, a CHF-ben kifejezett lejárt tartozás és egyéb banki követelésnek a CHF banknál a hitelösszeg törlesztésének időpontja előtt két munkanappal irányadó, a »Deutsche Bank PBC S.A. [...] árfolyam táblázatában« közzétett vételi árfolyamának alkalmazásával átváltott, PLN-ben kifejezett összegével. Az adós a hitelt a bank hozzájárulásában CHF-ben vagy más devizában is törlesztheti.” (a 6. § (1) bekezdése), a tisztességtelen feltételek elhagyását követően a következő szövegre módosulnának: „A hitel CHF-ben is folyósítható” (a 2. § (2) bekezdése). „Az adós a hitelt CHF-ben is törlesztheti” (a 6. § (1) bekezdése). Nehéz elhessegetni azt a benyomást, hogy az ilyen eljárás nem más, mint éppen a tisztességtelen feltételből az annak tisztességtelenségét megalapozó elemek elhagyása, ami e feltétel tartalmának lényeges megváltoztatásával egyenértékű, és a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkébe ütközik.⁷

Ezenkívül az ilyen eljárás azzal a következménnyel jár, hogy megszünteti az úgynevezett elrettentő hatást, mivel biztosítja a tisztességtelen feltételeket a szerződésbe foglaló eladó vagy szolgáltató számára, hogy a számára legrosszabb esetben a bíróság oly módon módosítja e feltételeket, ami az eladóra vagy szolgáltatóra nézve hátrányos következmény nélkül biztosítja a szerződés további akadálytalan teljesítését. A fogyasztóvédelem tehát a gyakorlatban látszólagos, mivel tipikus helyzetben a fogyasztó a szerződés szövege alapján inkább arról lesz

⁶ Lásd: 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, 64. pont.

⁷ Lásd: 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, 64. pont.

meggyőződve, hogy a hitelt csak PLN-ben törlesztheti, tekintettel arra, hogy nem kapott hozzájárulást a CHF-ben való törlesztésre, és csak a bíróság határozatát követően szerez tudomást arról, hogy éppen ellenkező volt a helyzet. Ez viszont kiteszi a fogyasztót annak a vádnak, hogy nem teljesíti megfelelően a szerződést, és azzal a veszéllyel járhat, hogy a bank felmondja a hitelszerződését, és a teljes hitelösszeg azonnal esedékessé válik.

A kétségek merülnek fel a másik állásponttal kapcsolatban is, amely szerint bizonyos szerződési feltételek tisztességtelennek és következésképpen a fogyasztó tekintetében érvénytelennek minősítése nem képezi akadályát a szerződés egyéb rendelkezései oly módon történő módosításának, hogy a szerződés végül teljesíthető legyen. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) az átváltási kikötéseket tisztességtelen szerződési feltételeknek minősítve azzal szemben foglalt állást, hogy a hitelösszeget CHF-ben, nem pedig PLN-ben határozták meg, és megállapította, hogy a hitelszerződést PLN alapú hitelszerződésnek kell tekinteni. Nem ismert azonban, hogy a devizahitel PLN-re történő ilyen sajátos átváltása a szerződő felek akaratnyilatkozata értelmezésének eredménye-e (a k.c. 65. cikkének 2. §-a), vagy annak alapján a hitelösszeget meghatározó feltételt kell-e újabb tisztességtelen szerződési feltételnek tekinteni (a k.c. 385¹. cikkének 1. §-a). Úgy tűnik, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szándéka nem arra irányult, hogy megállapítsa a hitelszerződés hitelösszeget megállapító rendelkezésének tisztességtelen jellegét (a k.c. 385¹. cikkének 1. §-a), mivel ilyen esetben a szerződésnek az abban keletkező hiányosság orvoslása céljából történő módosítása vagy kiegészítése kifejezetten ellentétes lenne a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével. Emiatt úgy tűnik, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szerint azt kell megállapítani, hogy a felek akaratnyilatkozatainak értelmezése alapján a hitelösszeget PLN-ben, nem pedig CHF-ben határozzák meg (a k.c. 65. cikkének 2. §-a). Itt azonban felmerül az a kérdés, hogy a k.c. 65. cikke 2. §-ának ilyen értelmezése összeegyeztethető-e a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkével, valamint hogy ezen értelmezés a fogyasztó érdekeinek védelmére irányul-e, vagy a tisztességtelen feltételeket alkalmazó eladó vagy szolgáltató érdekeinek védelmére irányul. Nem zárható ki ugyanis, hogy a bíróság egyes szerződéses feltételek tisztességtelennek minősítését követően megállapítja, hogy e feltételek hiányában lehetetlen a szerződés további teljesítése, azonban a szerződés érvénytelenségének megakadályozása érdekében a szerződés további feltételeit oly módon értelmezi, ami lehetővé teszi annak fennmaradását. Abban az esetben, ha a fogyasztó elfogadná a szerződés érvénytelenségét, a bíróság ismertetett eljárása ellentétesnek tűnne a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkével, valamint az azokból következő elvekkel: a szerződésnek a bíróság által a tisztességtelen feltételek érvénytelenségének megállapításától eltérő körben történő módosításának tilalmával, a fogyasztó jogai hatékony védelmével, valamint a 93/13 irányelv alkalmazásának a szolgáltatóval szembeni visszatartó ereje figyelembe vételével.

Egy alternatív megoldás szerint a bíróság megállapíthatná, hogy a szerződéses feltételek 2. §-ának (2) bekezdésében és 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt, a hitel folyósítására és törlesztésére vonatkozó rendelkezések teljes mértékben olyan, a

feleket nem kötő tisztességtelen feltételnek minősülnek (a k.c. 385¹. cikkének 1. §-a), amelyek nélkül a szerződés nem maradhat fenn (a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése), és ezen túlmenően az ilyen, a hiteltörlesztés szabályaira és a pénzeszközöknek az adós rendelkezésre bocsátásának módjára vonatkozó, szükséges rendelkezéseket (a pr. bank. 69. cikke 2. bekezdésének 4) és 8) pontja) nem tartalmazó szerződés jogellenes, következésképpen pedig érvénytelen lenne (a k.c. 58. cikkének 1. §-a), ami miatt az e szerződés alapján teljesített valamennyi szolgáltatás – azaz a hitel folyósítása és a részletek törlesztése – jogalap nélküli szolgáltatásnak minősülne (a k.c. 410. cikkének 2. §-a), amelyet vissza kell téríteni (a k.c. 410. cikkének 1. §-ával összhangban értelmezett 405. cikke). Ez a megoldás a jelen esetben lehetségesnek tűnik, különös tekintettel arra, hogy a felperesek hozzájárultak ahhoz, hogy a szerződést érvénytelennek minősítsék. Mivel azonban e megoldás ellentétes lenne a nemzeti rendelkezések fentiekben ismertetett bírósági értelmezési módjaival, szükségessé vált a jelen előzetes döntéshozatali kérelem előterjesztése. Erre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek látja azon kérdés Bíróság általi megválaszolását, hogy a fent bemutatott következtetés megfelelőnek tekinthető-e.

A kérdést előterjesztő bíróság fenti kérdésekre a következő választ javasolja.

1. A 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a Törvényszék nem a teljes szerződési feltételt nyilvánítja tisztességtelennek, hanem csak azt a részét, amely a feltételt tisztességtelenné teszi, aminek következtében a feltétel részben érvényes marad.
2. A 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a bíróság egy olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítását követően, amely nélkül a szerződés nem maradhatna fenn, a felek akaratnyilatkozatának értelmezésével a fogyasztó számára előnyös szerződés érvénytelenségének megakadályozása érdekében módosíthatja a szerződés fennmaradó részét.